

Aušrinė Raudoniūtė. Asmeninio albumo nuotr.

Iš Trakų kilusi Aušrinė Raudoniūtė (25) antrus metus užsiima bitininkyste iš giminių perimtoje senoje sodyboje Širvintų rajone, kurią prieš tai teko restauruoti, sutvarkyti, išgenėti obelų sodą ir įkurti bityną. Visas kuriamas ūkis, obelys, bitės yra ne bet kokie, o ekologiški. Žiemą, kai bityne mažiau darbų, projekto „[Api Harmonia](#)“ sumanytoja vaikams ir suaugusiems veda edukacijas apie bites ir bitininkystę.

Tyrinėjo laukines bites ir vapsvas

Baigusi Trakų Vytauto Didžiojo gimnaziją, kartu su keliomis bendraklasėmis buvusi pirmūnė A. Raudoniūtė ir toliau labai gerai mokėsi Vilniaus universitete – biologijos bakalaurą baigė cum laude – raudonu diplomu, kuris, anot jos, „vėliau gyvenime, pasirodo, nieko nereiškia“. Dar po poros metų pertraukos tame pačiame universitete ji baigė ir mokyklos pedagogiką.

Per studijas, jau nuo antrojo biologijos kurso iki pat universiteto baigimo, mergina dirbo sostinės Gamtos tyrimų centre vyresniąja laborante Ekologijos instituto Vabzdžių evoliucinės ekologijos grupėje. Savo pirmajame darbe Gamtos tyrimų centre ji ir pradėjo domėtis laukinėmis bitėmis bei vapsvomis.

Avantiūra Prancūzijoje

Tyrinėdama laukines bites ir vapsvas, A. Raudoniūtė daugiausia klausimų visgi sulaukdavo apie mums įprastas namines. „Žmonės ėmė kreiptis į mane su klausimais apie namines bites: ką daryti su spiečiais, kaip auginti bites ir pan., tačiau man vis tekdavo atsiprašinėti ir aiškinti, kad aš laboratorijoje dirbu su laukinėmis bitėmis, kurių Lietuvoje yra apie 350 rūšių, o apie tą vienintelę naminę medunešę bitę nieko neišmanau. Žmonės dažnai neskiria naminių bičių nuo laukinių, – sako pašnekovė, kuriai trečiame kurse pavyko išvažiuoti pagal „Erasmus“ mainų programą į Monpeljė (Prancūzijoje). – Norėdama išmokti prancūzų kalbą, buvau sau prižadėjusi pasirašyti visoms įmanomoms avantiūroms, todėl įstojau į Monpeljė universiteto gamtinių draugiją ir pasiprašiau kuruoti projektą, kuris buvo arčiausiai to, ką tuomet dirbau, – tai projektas „Bitės“. Šio projekto metu turėjau padėti prižiūrėti universiteto bityną, organizuoti paskaitėles apie namines bites, bitininkystę. Va čia ir įmečiau save į balą, nes galų gale teko rimtai sėsti ir pasidomėti bitininkyste, o dar ir prancūzų kalba. Prisipažinsiu, teko prancūzams trupučiuką pameluoti, kad jau esu bitininkavusi, nors iš tikrųjų prie bičių tadaėjau pirmą kartą. Bitės mane sužavėjo. Todėl, grįžusi po mainų į Lietuvą, norėjau tęsti pažintį su naminėmis bitėmis ir metams įsidarbinau Trakų neįgaliųjų užimtumo centre, kur vedžiau edukacijas apie bites centro svečiams.“

Rinkosi tarp mokslo ir verslo

Jaunoji bitininkė pasakoja, kad, biologijos studijoms einant į pabaigą, jai teko priimti svarbų sprendimą: ką daryti toliau? Ar likti laboratorijoje ir eiti mokslininkės keliu, ar tęsti studijas? „Kažkodėl bent jau Vilniaus universiteto Gyvybės mokslų centre visus ketverius studijų metus jautėsi, kad mus visus ruošia tapti mokslininkais ar valstybės tarnautojais. Tačiau, kad yra ir kitas kelias, mažai kas užsimindavo. Gal tai ir logiška, juk ne verslo mokykloje studijavome, – šypsodamasi svarsto A. Raudoniūtė. – Todėl su draugu ir ėmėme mąstyti, ką galėtume daryti kitaip nei visi, ketverius metus studijavę biologiją, mikrobiologiją, molekulinę biologiją, genetiką ar ekologiją. Nes visgi baigę bet kurią iš prieš tai minėtų sričių tapdavome vieni kitiems konkurentais, kur į vieną darbo vietą pretenduoja apie dešimt tais metais baigusių bendrakursių. Mes su draugu jau buvome išsibandę darbą laboratorijose ir žinojome tik viena – sėdėti laboratorijoje ar biure nuo aštuonių iki penkių tikrai ne mums, nes mus traukė laisvė, gamta ir grynas oras.“

Įkūrė nuosavą bityną ir edukacijos projektą

Visas planas ir idėja pradėjo dėliotis savaime, kai A. Raudoniūtės tėtis vieną dieną pasiūlė idėją pasinaudoti Europos Sąjungos struktūrinių fondų parama ir kažką su ja daryti. „Širvintų rajone yra mano kaimas, kuriame leisdavau vaikystę. Tame kaime yra didžiulė troba – kaimo mokykla, kurioje beveik prieš 90 metų gyveno mano prosenelė, veddavusi pamokas vaikams. Taip pat didžiulis obelų sodas (apie 7 ha), kuris gyvuoja net 60 metų, tačiau vis dar duoda derlių, nors niekada nebuvo normaliai prižiūrėtas. Tad šovė mintis perimti iš giminių šią seną sodybą, ją restauruoti, sutvarkyti, išgenėti obelų sodą ir įkurti bityną. Žiemą, kai bityne mažiau darbų, vedu vaikams ir suaugusiems edukacijas apie bites, bitininkystę, apiterapiją, jei reikia, ir anglų ar prancūzų kalbomis. Projektą vykdome jau antrus metus, nuo 2018-ųjų“, – apie pasirinktą veiklą pasakoja pašnekovė.

Bitininkystė kaskart pateikia įdomių situacijų

Mergina pamena, kad, nuvykus pas gimines kalbėti dėl sodybos teisių perleidimo, šie, išgirdę, kas planuojama, iš pradžių tik palinguodavo galvas ir šypsodamiesi sakydavo: „Ką jūs, vaikeliai, veiksite tame kaime su bitėmis? Taigi taip sunku, o bitės labai baisu...“

„Mūsų giminėje iki šiol nebuvo bitininkų, todėl sunkiausia ir buvo įtikinti pačia idėja. Bet tik iš pradžių. Mūsų giminės labai geranoriški ir pozityvūs žmonės“, – tikina abejonėms nepasidavusi veiklos sumanytoja. Jos teigimu, bitininkystė įdomi tuo, kad bitės nepaklūsta jokioms vadovėlinėms tiesoms ir kaskart pateikia įdomių situacijų, kurias reikia suvokti ir išspręsti. Niekur nerasi monotonijos, o veiklos pakanka visus metus, net žiemą.

Kadangi bitynas įkurtas nuo nulio, investicijų reikėjo daug. A. Raudoniūtė planuoja, kad jos atsipirkti turėtų dar po trejų veiklos metų.

Harmonija su gamta ir bitėmis

Apie projekto pavadinimą pašnekovė sako, kad „Api Harmonia“ idėja kilo jau pradėjus bitininkauti: „Kai atsidarydavome avilį, su pirmu apžiūrai išsitrauktu koriu iš galvos dingdavo visos įkyrios mintys, o grįžus iš bityno galva tapdavo šviesi ir lengva. Užplūsdavo harmonija su gamta ir bitėmis. Todėl ir pavadinome „Api Harmonia“ (lotyniškai apis reiškia bitę).“

Projekto „Api Harmonia“ kūrėja pasikliauja reklama, sklindančia iš lūpų į lūpas, rekomendacijomis ir socialiniu tinklu „Facebook“. A. Raudoniūtė dėkinga draugams, kurie padėjo sukurti logotipą, interneto puslapį ir išmokė

kodo rašymo pagrindų.

Iš nuosavos veiklos patirties bičių žinovė spėjo įsitikinti, kad geriausia visgi neklausyti, ką sako kiti, ir galvoti savo galva: „Nes pradėjusi bitininkauti labai nepasitikėjau savo žiniomis ir klausdavau labiau patyrusių bitininkų patarimų. O iš tų patarimų menka nauda. Pirmą žiemą praradau net dvi bičių šeimas iš devynių.“

Medaus niša mūsų krašte perpildyta

Be edukacijos vaikams ir suaugusiesiems, bityno savininkė taip pat pardavinėja bičių produktus: medų, žiedadulkes, duonelę, pikį. Ji sako, kad sunkiausia ir yra konkurencija, nes Lietuvoje, kaip niekur kitur, bitininkystė turi galias tradicijas ir kone kiekvienoje sodyboje pamatysi pūpsant bent po vieną ar du avilius, ir kiekvienoje giminėje rasti bent po vieną bitininką, kuris ir aprūpina visą giminę medumi nemokamai. „Sunkiausia rasti savo klientą ir įtikinti, kad medus ne iš cukraus, o ūkis ekologiškas. Taip pat žiauru tai, kad Lietuvoje bitininkai visai negerbia nei savo, nei bičių darbo ir medų parduoda vos po 3–4 eurus už kilogramą! Tad tikrai galiu sakyti, kad medaus niša Lietuvoje yra perpildyta“, – teigia pašnekovė.

Projekto „Api Harmonia“ autorė A. Raudoniūtė pradedantiesiems savo verslą ar projektą linki: „Netikėti tais lengvo gyvenimo vadovais ar savo verslus įsukusiais žmonėmis, kurie šneka apie kažin kokį verslą, kuriame nieko nereikia daryti, o pinigai plaukia patys. Man atrodo, kad versle taip nebūna. Jei jau kuri savo verslą, vadinasi, dirbsi nuo ryto iki vakaro, septynias dienas per savaitę.“